

Fredagsprat med Statsforvalteren

Sabrina Hammer, jurist

Grethe Lindseth, sosionom

Hanne Reitan Øksnes, seksjonsleder

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

25.03.2022

Ukens tema: Situasjonen rundt ukrainske flyktninger

- Midlertidig kollektiv beskyttelse
- NAV sin rolle
- Aktuelle bestemmelser i sosialtjenesteloven
- Ulike situasjoner, blant annet
 - Personer som oppholder i mottak
 - Personer som bor privat uten avtale
- Hva er fortsatt uavklart?
- Hvor kan jeg lese mer?

Med forbehold om fortløpende endringer.

Midlertidig kollektiv beskyttelse

- Ordningen omfatter i hovedsak ukrainske statsborgere som har flyktet fra Ukraina etter 24. februar 2022.
- Ordningen er et unntak fra regelen om individuell vurdering, og gjør at man gir beskyttelse til en hel gruppe.
- Oppholdstillatelse gis i inntil et år, og kan fornyes eller forlenges i inntil 3 år.
- Midlertidig kollektiv beskyttelse gir ikke grunnlag for permanent oppholdstillatelse.
- Personer som ikke oppfyller vilkårene for å få kollektiv beskyttelse, kan søke om beskyttelse på individuelt grunnlag.

NAV sin rolle

Informasjon fra Arbeids- og velferdsdirektoratet

- Flyktingene som kommer vil kunne trenge råd, veiledning og tjenester fra arbeids- og velferdsforvaltningen knyttet til ulike livssituasjoner og behov.
- Dagens situasjon gjør samarbeidet mellom NAV og kommunen om deltakere i introduksjonsprogrammet særlig viktig.
- Når det gjelder rettigheter etter sosialtjenesteloven, viser direktoratet til at NAV-kontoret må gjøre en konkret vurdering av behovet for den enkelte søker.
- Alle som henvender seg til NAV-kontoret med et hjelpebehov, har rett på et vedtak hvor det er tatt konkret stilling til retten til hjelp og hjelpebehovet.
- Akutte behov må avklares raskt og helst samme dag.
- Direktoratet viser til at kommunene har en hjelpeplikt overfor personer i en nødssituasjon, også utover den lov- og forskriftsregulerte plikten til å yte hjelp.

Aktuelle bestemmelser i sosialtjenesteloven

Hovedregel (sosialtjenesteloven § 2 første ledd første punktum)

«Lovens bestemmelser om tjenester gjelder for alle som oppholder seg i riket.»

Unntak (sosialtjenesteloven § 2 første ledd andre punktum)

«Kongen kan gi forskrifter som begrenser anvendelsen av loven til personer som ikke er norske statsborgere, eller som ikke har bopel i riket.»

Forskrift om sosiale tjenester for personer uten fast bopel i Norge

For å ha fulle rettigheter etter loven, må en person:

- oppholde seg lovlig i landet, og
- ha fast bopel i Norge

Ukrainske borgere som har fått vedtak om midlertidig kollektiv beskyttelse, har også fast bopel og dermed fulle rettigheter etter sosialtjenesteloven.

Dokumentasjon av lovlig opphold

Forskrift om sosiale tjenester for personer uten fast bopel i Norge § 5

«Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen kan kreve at søker dokumenterer lovlig opphold i riket.»

Tredjelandborgere (Rundskriv H35-00 pkt. 1.2.2.8)

«For borgere fra land utenfor Norden og EØS vil dokumentasjon på oppholdstillatelse fremgå av en etikett i vedkommendes pass. Personer som ikke er i besittelse av pass eller lignede reisedokument, må fremvise vedtak fra utlendingsmyndighetene.»

Ulike situasjoner frem mot bosetting

1. Personer som oppholder seg i mottak
 - Statlig innkvartering (UDI har ansvar for oppfølging, økonomi og bolig)
 - Alternativ mottaksplass (kommunen overtar ansvaret)
2. Personer som bor privat uten avtale med UDI eller kommunen, og enten
 - Ennå ikke har registrert seg hos politiet
 - Har en søknad om oppholdstillatelse til behandling hos UDI
 - Har fått innvilget opphold og venter på bosetting i en kommune

Alternativ mottaksplass

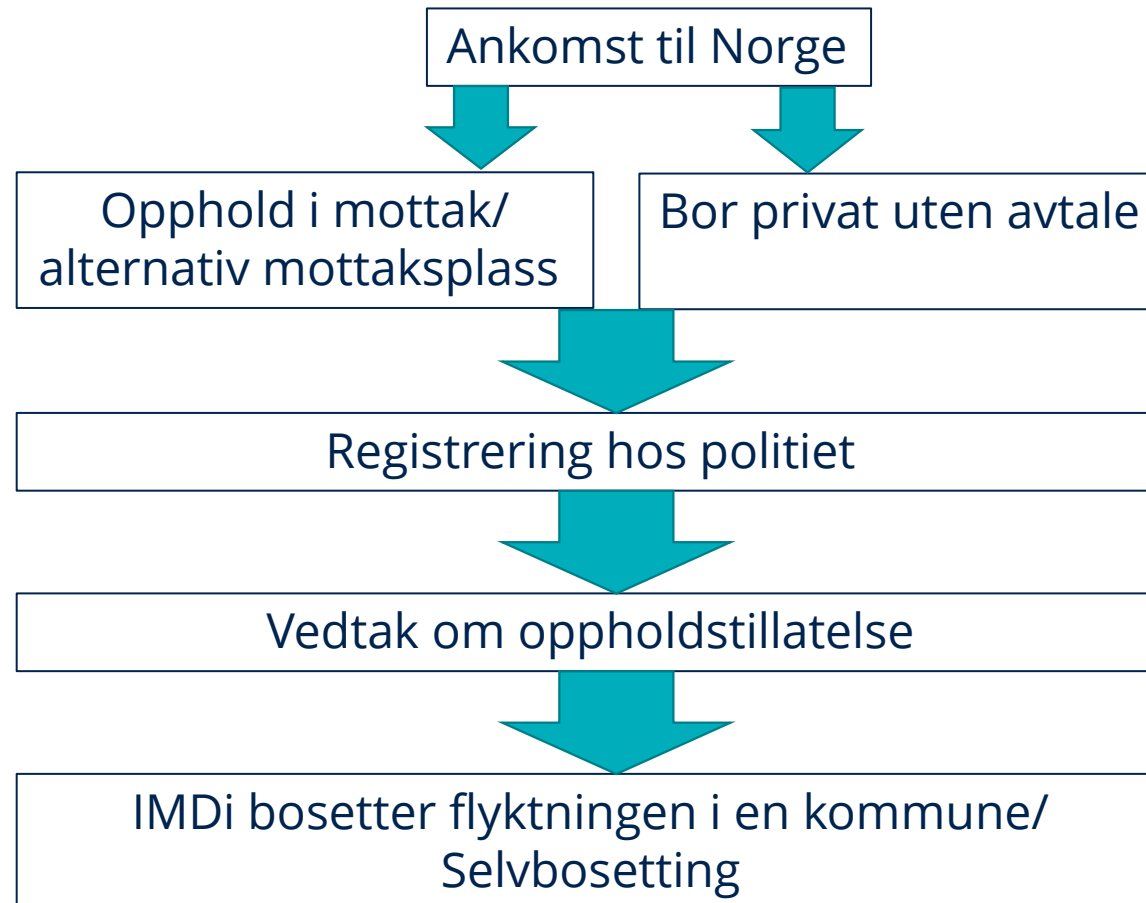
- Alternativ mottaksplass betyr at en kommune påtar seg ansvaret for å gi nødvendig økonomisk støtte og følge opp personer som bor privat i påvente av at søknad om oppholdstillatelse blir behandlet.
- UDI jobber med å få på plass en utvidet ordning for ukrainske flyktninger (AMOT)
- Dersom søknad om alternativ mottaksplass godkjennes av kommunen og UDI, betaler UDI et månedlig tilskudd til kommunen på kr 16.105 per person.
- Private som stiller bolig til disposisjon, eller personer fra Ukraina som bor privat får ingen direkte betaling fra UDI.

Rettigheter etter sosialtjenesteloven

- Har i utgangspunktet kun rett på opplysning, råd og veiledning.
- Kommunen skal utbetale økonomiske ytelser til personens livsopphold, men ikke gjennom sosialtjenesteloven.

Prosess frem til bosetting

Personer som ennå ikke har registrert seg hos politiet

- Alle borgere som ankommer fra Ukraina, må registrere seg hos politiet (søke om beskyttelse)
- Dersom en ukrainsk statsborger møter på NAV-kontoret, må NAV først avklare hvorvidt søkeren er registrert. Dersom dette ikke er gjort, må søkeren veiledes til å gjøre dette så snart som mulig.
- Registrering kan gjøres flere steder i landet (politiet kan bistå med reise til nærmeste sted).

Rettigheter etter sosialtjenesteloven

- Ukrainske borger som ikke har registrert seg har i utgangspunktet begrensede rettigheter etter sosialtjenesteloven.
- Har i utgangspunktet kun rett på opplysning, råd og veiledning og i en nødssituasjon økonomisk stønad og midlertidig botilbud i en kort periode inntil vedkommende i praksis kunne forlatt landet.
- Dersom tjenestemottaker ikke har mulighet til å forlate landet, må NAV-kontoret gjøre en konkret vurdering av hjelpebehovet, herunder varigheten av hjelpen.

Personer som har en søknad om oppholdstillatelse til behandling hos UDI

- Etter registrering, kan politiet bistå med transport til Nasjonalt Ankomstsenter på Råde dersom vedkommende ikke har en plass å bo.
- Ukrainske borgere kan også velge å oppholde seg der man er, for eksempel hos venner, familie eller annet nettverk.

Rettigheter etter sosialtjenesteloven

- Ukrainske borgere som har en søknad om beskyttelse til behandling har i utgangspunktet fulle rettigheter etter sosialtjenesteloven.
- På grunn av sosialtjenestelovens subsidiære prinsipp, har personer som har rett til å oppholde seg i mottak/alternativ mottaksplass likevel kun rett på opplysning, råd og veiledning.
- Det er uavklart i hvilken grad kommunene skal henvise ukrainske borgere som bor privat uten avtale til opphold i mottak. Personer som henvises til opphold i mottak, kan ha rett på hjelp i en nødssituasjon frem til vedkommende har et reelt tilbud å ta imot.

Personer som har fått innvilget opphold og venter på bosetting i en kommune

- Har rett til å oppholde seg i mottak frem til bosetting.
- Ukrainske borgere kan også velge å oppholde seg der maner, for eksempel hos venner, familie eller annet nettverk.

Rettigheter etter sosialtjenesteloven

- Ukrainske borgere som har fått innvilget midlertidig kollektiv beskyttelse har i utgangspunktet fulle rettigheter etter sosialtjenesteloven.
- På grunn av sosialtjenestelovens subsidiære prinsipp, har personer som har rett til å oppholde seg i mottak likevel kun rett på opplysning, råd og veiledning.
- Det er uavklart i hvilken grad kommunene skal henvise ukrainske borgere som bor privat uten avtale til opphold i mottak. Personer som henvises til opphold i mottak, kan ha rett på hjelp i en nødssituasjon frem til vedkommende har et reelt tilbud å ta imot.

Spesielt om selvbosettere

Avtalt selvbosetting

- Avtalt selvbosetting går ut på at flyktninger som har fått innvilget opphold, men ikke fått tildelt en bosettingskommune, finner en bolig selv.
- Hvis kommunen kan ta imot flyktningen, må kommunen avtale dette med IMDi.
- Flyktningen beholder retten til introduksjonsprogram.

Bosetting på eget initiativ

- Flyktninger som bosetter seg uten avtale med verken IMDi eller kommunen.
- Har ikke krav på introduksjonsprogram.

Rettigheter etter sosialtjenesteloven

- Uavklart. Selvbosettere kan ha rett på hjelp i en nødssituasjon.

Hva er fortsatt uavklart?

- I hvilken grad NAV-kontoret skal henwise ukrainske flyktninger som bor privat uten avtale, til opphold i mottak.
- Rettigheter etter sosialtjenesteloven til selvboettere.

Hvor kan jeg lese mer?

- [Pressemelding Justis- og beredskapsdepartementet](#)
- [Om kollektiv beskyttelse \(UDI\)](#)
- [Hvem som kan få kollektiv beskyttelse \(UDI\)](#)
- [Om søknadsprosessen \(UDI\)](#)
- [Hvordan registrere seg hos politiet i Trøndelag \(politiet\)](#)
- [Samleside på nav.no](#)
- [Informasjon til kommunen \(NAV\)](#)
- [Om selvbosetting \(IMDi\)](#)
- [Om alternativ mottaksplass \(UDI\)](#)
- Informasjonsmail (uke 10) og brev 09.03.2022 til Arbeids- og tjenesteavdelingen

Lenke til pressemelding

Etter at fredagspraten var ferdig, la regjeringen ut en pressemelding om tiltak for å ta imot ukrainske flyktninger. Lenken til pressemeldingen ble lagt i chatten, og legges også ved i presentasjonen.

[Regjeringen foreslår tiltak for å ta imot ukrainske flyktninger](#)

Q&A om sosiale tjenester

Spørsmål? 😊

Andre nyheter

Foto: Mostphotos.com

Nytt fra Statsforvalteren

- Midlertidig forskrift opphører 1. april
- Nye tolkningsuttalelser om
 - Økonomisk stønad til personer uten lovlig opphold
 - Økonomisk stønad til bilhold
 - Overgangsperiode for britiske borgere
 - Depositumsgaranti fra private tilbydere